Poštnina plačana v gotovini.

Posamezna številka 1 din.

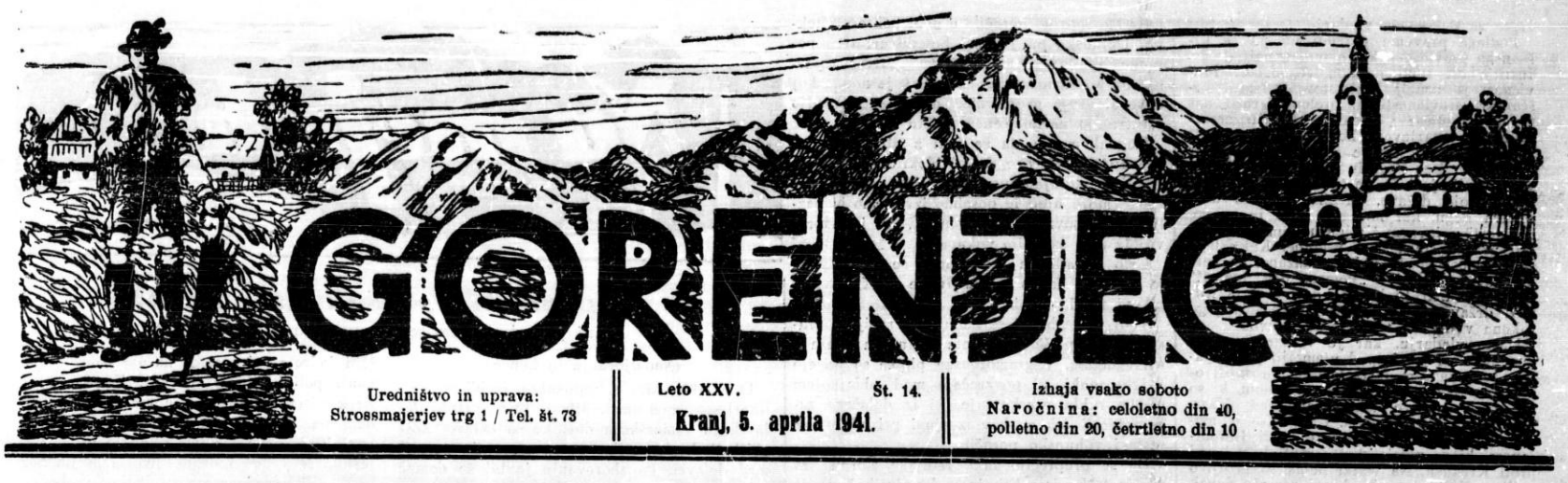

Uredništvo in uprava:
Strossmajerjev trg 1 / Tel. št. 73

Leto XXV. Št. 14.
Kranj, 5. aprila 1941.

Izhaja vsako soboto
Naročnina: celoletno din 40,
polletno din 20, četrtletno din 10

Kranj je dostojno izpričal svojo vdanost Nj. Vel. kralju Petru II.

Pravičnost je temelj — zvestoba prestolu steber — pravo domoljubje oklep — državne skupnosti!

Tako, kakor je primerno resnosti trdih časov in napovedujočih se hudih preizkušenj, je Kranj proslavil zgodovinski dan, ko je vekotrajni prestol kraljevine Jugoslavije zasedel mladi kralj Peter II. iz rodu slavnih Karađorđevićev. Brez bučne „Hozane", ko v kričavih udrihnicah vsakdanjih trenj vsaka glava z okostenelo nadutostjo postavlja svojega kralja, je Kranj v nedeljo slavil mladeniško osebnost, ki ima pogum, uveljaviti se na dediščini zvestobe in s pravičnostjo vsem svojim narodom v obrambi skupne domovine v njenih najtežjih trenutkih.

Ko stopa mladi kralj v svetišče svoje vladavine s plamenico domoljubnih src, in mu krožijo oči na desno in levo, bo prav če naravna svoj pogled navzgor, odkoder je vsaka oblast in pomoč. Zakaj kratka je pot od Kapitola do Tarpejske skale, kdor ne tvega velikega petka za nedeljo vstajenja Gospodovega. Mladeniškega zanosa ne smejo in ne morejo zaslepiti stremljenja po moči in slavi. Iz prepirov strank, iz žvenketa orožja in denarja, iz pohlepov predrzne oblastiželjnosti, iz plehkih gesel klečeplazcev ali iz kričavnosti nerazsodnih množic je modremu vladarju edino vodilo: **ljudski glas, božji glas!** Le roi regne, mais il ne gouverne pas. Kralj kraljuje, vladajo pa naj resnični zastopniki zdravih ljudskih temeljev. Že princ Joinville Bourbonski je naznačil zlato resnico, da vse **dobro izhaja iz ljudstva.** Vsak modrost vladarjeva je v tem, da prisluškuje duši sleherne od komponent domovinske skupnosti. Ohrani naj živo in neokrnjeno vsako posebno zgodovinsko poslanstvo in pospešuje napredek, razvoj in blagostanje vsakega posebej svojih narodov Srbov, Hrvatov in Slovencev in jih usoglasi v eno misel, eno voljo, eno silo. Vsakršna premoč enega naroda na škodo drugega slabi državno moč, in prerogative krone v takih okoliščinah navadno izzvenevajo v nasilje vladajočih nad vladanimi.

Na nedeljski proslavi v Kranju je bilo, kakor v dneh, ko smo se Slovenci po zlomu Avstro-Ogrske iz svoje moči in volje s suvereno svojo Narodno vlado osvobodili tujčevega jarma in se prostovoljno vključili v nezavisno državo Slovencev, Hrvatov in Srbov pa se nato kot zavezniki v žrtvah in zmagi na sporazumni način združili s kraljevino Srbijo v skupno domovino Jugoslavijo. Vanjo smo prinesli vse, kar nas številčno in notranje krepi in dviga.

S temi mislimi odkritosrčnega domoljubja najprimerneje uvajamo svoje poročilo o poteku proslave v Kranju.

✲

Že pred napovedano uro je živahno vrvenje množic pred Ljudskim domom ustvarjalo svečano nastrojstvo za proslavo.

Kmalu po deveti uri se je pripeljal med prisrčnimi pozdravi zastopnik vojske brig. general g. Mašič v spremstvu svoje gospe soproge in kapet. I. razr. g. Milosavljevića, komandirja orožniške čete. Med sviranjem koračnice so ga v dolgi vrsti pričakovali odličniki okraja in zastopniki ljudstva, vsem na čelu okrajni načelnik gosp. Janko Vidic s svojim podnačelnikom g. Lojkom, kranjski dekan msgr. Mat. Škerbec, župan mesta Kranja g. Karel Česenj, predstojnik sodišča g. Pfeifer, direktor gimnazije g. Korbar, direktor tekst. šole g. dr inž. Kočevar, ravnatelj mešč. šole g. Lampe, šol. nadzornik g. Rupret, predstojnik policije g. Šlander, inšpektor davčne uprave g. Blažon, podinspektor fin. kontrole g. Torkar in še drugi zastopniki državnih in samoupravnih oblasti, raznih stanovskih in poklicnih združb, industrijcev, trgovcev, obrtnikov in delavcev in drugih društev in organizacij, med katerimi naj posebej omenimo SKA starešinstvo z g. dr. Megušarjem na čelu, Vinc. konferenco, rez. častnike, bojevnike in vojne prostovoljce, gasilce in zastopstvo Sokola.

Vso prireditev so častno nosili Prosvetna društva Kranja in bližnje okolice, Fantovski odseki in Dekliški krožki s svojimi prapori. Slednji, postavljeni v dvojnih vrstah so v strumni drži „mirno" sprejeli g. generala, ki je po raportu tajnika Podzveze Fant. odsekov za Gorenjsko, br. Potočnika, obšel njihovo častno četo s pozdravom: „Pomagaj Bog junaki!" Z gromkim odzravom: „Pomagaj Bog!" se je četa nato podala v okrašeno dvorano Ljudskega doma, kamor je sledil g. general z vsemi odličniki in zastopniki, ki so zasedli vse sedeže, medtem ko je množica ljudstva polnila dvorano in galerijo v prekipevajočem navdušenju.

Slovesnost v dvorani

Na odprtem odru, okrašenem s sliko Nj. Vel. kralja Petra II., z zelenjem, prapori in z državnimi in narodnimi zastavami, so se zvrstile narodne noše in fantje in dekleta v svojih pestrih krojih v veličastno živo podobo slovenske narodne samobitnosti v tesni povezanosti skupne domovine s svojim vladarjem.

Za uvod je godba igrala večno vzbudljivo, naši nravi ustrezno, domoljubno koračnico „V boj, v boj!"

S krepkim nagovorom je predsednik Prosvetnega društva g. dr. Kalan uvodoma pozdravil navzoče odličnike in veliko udeležbo, pri čemer je bil zlasti g. general kot zastopnik jugoslovanske vojske z dolgotrajnim klicanjem naši obrambni moči navdušeno pozdravljen. Kakor bi zajel v utripe src našega naroda v domoljubju za vladarski dom Jugoslavije so viharji navdušenja cele dvorane kar sproti podčrtavali vsako komaj izgovorjeno govornikovo izrazilo v zvezi z imenom Nj. Vel. kralja Petra II. Med zanosne vzklike vladarju so se zaželi klici: Živela svobodna in neokrnjena Jugoslavija!

V naslednjem navajamo v bitnih obrisih govor g. dr. Kalana.

Ko je pozdravil vse odličnike na proslavi, kakor smo jih že imenoma omenili, je nadaljeval:

„Kar nas je kovačev, bomo vsi kovali
kovali svoja srca, kovali svoj značaj,
kako zvene nam naše duše,
bomo poslušali...
Zakaj. —
Ko pride čas, ko sine dan,
da vstane, plane kladivar,
kladivar
silni iz nas. Oton Župančič.

16 milijonov Jugoslovanov je z gromkim navdušenjem pozdravilo prevzem vladarskih poslov po našem mladem kralju Petru II., za katerega smo zvedeli v četrtek iz kraljevega razglasa:

„Vsem Srbom, Hrvatom in Slovencem!"

Hoteli smo skupno s Prosv. zvezo in z Zvezo fantovskih odsekov ter ostalimi organizacijami svojemu kralju ob nastopu težke ter odgovorne vladarske službe pokazati svojo veliko vdanost, njemu, kraljevskemu domu in jugoslov. državi na najslovesnejši način. — Pa so izredne razmere drugače ukrenile.

In tako smo se danes zbrali v tej naši novi dvorani, da kot dobri državljani prav prisrčno pozdravimo Njegovo Veličanstvo kralja Petra II., ko prevzema kraljevsko žezlo na prestolu svojih slavnih prednikov iz narodne dinastije Karađorđevićev.

Po katoliškem naziranju je avtoriteta v družbi odsvit božje avtoritete. Zato kristjani zakonito človeško oblast spoštujemo. Pozitivni državni zakoni so, po našem naziranju, oprti na naravno božje pravo, ki je pred njimi in nad njimi.

Sv. Pavel nas uči: „Vsak človek bodi višjim oblastem pokoren, ni namreč oblasti razen od Boga, in te, ki so, so od Boga postavljene. Zato se je treba pokoravati, ne samo radi strahovanja, ampak tudi zaradi vesti."

V našem kralju gledamo najvišjega predstavnika, simbol naše svobodne in neokrnjene jugoslovanske države.

Mi sinovi s skrajnega severovzhodnega kota naše domovine pa pozdravljamo kralja v globoki vdanosti in goreči ljubezni kot svojega starega znanca, kot svojega starega prijatelja. Saj je svojo mladost, neobremenjen od vladarskih dolžnosti, preživel največ med nami, na naši slovenski zemlji. Zato je že iz tesnega sožitja z nami kar naše gore list. Obiskoval je naše planine in gore in se večkrat povzpel na naš Triglav.

Zato si gorenjska metropola prisvaja še prav posebno pravico kar najprisrčneje pozdraviti svojega narodnega kralja, ki nastopa svoje vladarske dolžnosti. Kakor topel sončni žarek skozi mrzle viharne oblake današnjih zgodovinskih dni je navdala Slovence novica, da imamo kralja.

Zavedamo se prav dobro, da živimo v težkih, velikih časih, zavedamo se v polni meri da preživljamo zgodovinske trenutke, ko se vsak naš gib, vsaka naša beseda, vsako naše dejanje meri in ostro presoja in opazuje; zavedamo se vsi, da soustvarjamo vsi skupaj in vsak izmed nas našo prihodnost, našo zgodovino, ker živimo ob prelomu dve dob.

Zato ne govorimo besed zaradi lepšega in ne zato, da bi uveljavljali sebe in svoj krog, ampak imamo pri vsem tem samo en in edini namen, da služimo blaginji naše svobodne in neokrnjene jugoslovanske države.

Svoboda — to je naše geslo, to je naš poudarek in ne mir za vsako ceno! Če nas kdaj in kadar nas kralj pokliče na okope naših posvečenih in z morjem krvi odkupljene meje, pokažimo, da so bili Janezi vedno sijajni vojaki!

S polnim zaupanjem gledamo na svojega kralja. Ne prisluškujmo temnim življem, ki bi morda poskušali kaliti red in disciplino med nami.

Nikdar ne smemo pozabiti, s koliko žrtvami Slovencev, Hrvatov in Srbov je bila ustanovljena naša narodna država.

Spoštujemo in dajemo vso našo moč naši narodni vojski!

Bratska sloga naj nas poveže v močno celoto, da se strnjeno zgrnimo okrog prestola našega narodnega kralja. V naših vrstah ni strahu, ni omahovanja, a da ne govorim o tem, — v naših vrstah ni izdajic.

Mirno in s podvojeno pridnostjo hočemo vršiti svoje stanovske dolžnosti. — Če bo pa potreba, se bomo mirno, zrelo in moško odzvali povabilu našega vrhovnega zapovednika kralja Petra II.

Vzpodbujal nas bo nesmrtni duh osvoboditelja Slovencev dr. Korošca. — Kakor nas je narodni genij pripeljal iz stoletne sužnosti v svobodno državo, tako nas bo vodil tudi v prihodnosti.

Zato tu zbrani javno in svečano obljubljamo našemu kralju Petru II. popolno vdanost in neomajno zvestobo, o čemer smo že odposlali brzojavko v prvih urah po razglasu kralja.

Naša današnja proslava naj bo samo skromen izraz tiste velike, vdane domovinske ljubezni, ki more in hoče žrtvovati vse tudi življenje, če bo potreba.

Boga vsemogočnega, ki vodi usodo narodov in držav pa bomo pri sveti daritvi goreče prosili, naj varuje našega kralja Petra II. naj blagoslovi njegovo delo in trud in vso našo drago domovino, da se obvarujemo viharjev, ki že besne okrog mej naše zemlje.

Živel Peter II., kralj svobodne in neokrnjene Jugoslavije!

Nadaljnji govori v vezani in nevezani besedi so presegali vse misli navzočih v nepozabni orkan navdušenja za programatične težnje našega naroda, vrhločih v globokem zaupanju nadebudno in srečno vladavino Nj. Vel. kralja Petra II.

G. Petančič je kot zastopnik akademikov izklesano prednašal

Našo izpoved

Bratje, Vsi!
ki dihate svobodo in mlada sila
v vas gori.
Pred nami vstaja novi dan,
ki mu z vseh strani pozvanja.
v jutro, k delu nam naznanja:
Kdor živeti je voljan,
krepko stopi naj na dan!
Dela lè, kdor ni vkovan.
Roka močna je v svobodi.
Trikrat močna je v svobodi,
ki je plačana s krvjó!
Bratje, strumno vsi na plan,
bratje, dvignimo rokó,
in držimo plamenico
— naš simbol v ljubezni pravi
— kralju mlademu, državi!
Mladi kralj!
Ti naše domovine si čuvar.
v dar poklanjamo ti svoje sile,
zdaj se bodo záte in s teboj borile,
z nami ti in mi s teboj vsekdar!
Glej življenja mlada, vsa kipeča,
le po delu in življenju hrepeneča,
mladi vsi živimo zate,
pelji nas na pot svobode zlate!
Mladi kralj!
Ti naše domovine si čuvar.
v dar poklanjamo ti svoje sile,
zdaj se bodo zate in s teboj borile,
z nami ti in mi s teboj vsekdar!
Mladi vsi živimo zate,
pelji nas na pot svobode zlate!

Njemu je sledil zastopnik Slov. dijaške zveze, ki je z mladeniškim ognjem podal za sklep slovesnosti v dvorani tole sporočilo:

V teh resnih, težkih časih, smo se zbrali tudi mi Slovenska katoliška dijaška mladina, da prisežemo mlademu kralju neomajno zvestobo in vdanost.

Zavedajoč se, da je nastopil odgovorno, dedno službo Karađorđevićev mladi kralj Peter II., se strnimo okoli njega in ne dajmo nikomur, da bi nas zavedel na stranско pot.

Nismo malodušni in zbegani, temveč ponosno in samozavestno dvigamo prapor domovinske ljubezni in neomajne zvestobe našemu kralju.

Mi ljubimo našo sveto slovensko zemljo in ponosni smo nanjo. Zato hočemo ohraniti dediščino, ki so jo s herojskimi napori pridobili naši očetje.

Močan si, o slovenski narod, tisoč in petsto let si krvavel, a izkrvavel nisi. Ni ga uničil tujec in ga tudi v bodočnosti nihče ne bo.

Gorje pa tistemu, ki se bo predrznil poseči po zemlji treh sinov, matere Slave. Naletel bo na junaški odpor naše hrabre vojske in le preko njenih trupel bo vodila pot v Jugoslavijo.

Vsak hip smo pripravljeni iti na branik domovine za našo narodno pravdo.

Nesmrtni Koroščev narodni duh nas bo vodil zmagovito skozi vse viharje. Slovenska dijaška mladina tvoje geslo je: Bog, narod, država!

Živela Jugoslavija!
Bog živi našega kralja Petra II.

V cerkvi

Vse govore je odlično občinstvo in vse ljudstvo viharno odobravalo. Z obrazov vseh udeležencev je odsevala krepka jugoslovanska volja in nepopisno navdušenje.

Ob zvokih domoljubnih koračnic se je vsa množica vsula iz dvorane Ljudskega doma in napolnila dekanijsko cerkev, da pri sv. maši z zahvalno himno in molitvijo za kralja izprosi blagoslov božji mlademu vladarju Jugoslavije.

Sv. mašo in obredne molitve za kralja in domovino je opravil msgr. dekan Mat. Škerbec, ki je v svojem klenem govoru, kakor za sklep slovesnosti, z vso resnobo, ki pritiče kraju in govornikovemu dostojanstvu, zajel jedro objektivne stvarnosti in resničnega domoljubja.

Cerkveni govor

Danes obhajamo cerkveno slovesnost ob priliki nastopa vlade Nj. Veličanstva kralja Petra II.

Naš prevzvišeni škof je poslal ob priliki prevzema vladarskih dolžnosti Nj. Vel. kralju Petru II. sledeči brzojav:

„Njegovemu Veličanstvu kralju Petru II., Belgrad. Ko v usodni uri sprejemate vodstvo kraljevine v svoje roke, izjavljam v svojem imenu in v imenu vse duhovščine ljubljanske škofije Vašemu Veličanstvu popolno vdanost in zvestobo ter molimo vsemogočnega Boga, naj čuva, brani in z vsemi milostmi blagoslovi Vaše Veličanstvo, Vaše delo in vso kraljevino. Dr. Greg. Rožman."

Prevzvišeni poudarja, da je naša sveta dolžnost, da vsi stojimo trdno ob kralju in prestolu in storimo svoje dolžnosti vestno in zvesto čim resnejši so časi. To nam nalaga naša katoliška vest, po kateri smo v vseh razmerah doslej delali in bomo tudi v bodoče.

Prevzvišeni nam naroča vsem: Potrojimo zdaj svoje molitve za kralja in domovino! V božjih rokah je vse, tudi naša narodna in osebna usoda. Prevzvišeni priporoča devetdnevnico v cerkvah pa tudi po družinah! Naj bi vsaka krščanska družina imela tudi doma zvečer rožni venec za mir in domovino!

V neomajanem zaupanju v božjo Previdnost, pripravljeni na vse, gremo na delo in v bodočnost. Bog nas ne bo zapustil, če mu le mi ostanemo zvesti."

Tem lepim besedam našega vladike bi pristavil ob tej priliki še nekaj misli!

Cerkvena proslava državnih praznikov ni proslava režimov, še manj kaka proslava strank, ampak proslava nosilca suverene državne oblasti, ki po nauku Kristusovem prihaja od Boga. V cerkvi molimo za vladarje, ki so postavljeni po milosti božji na prestole, da vodijo narode. Zato patriotizem vernega kristjana ni odvisen od kake trenutne politične konstelacije; naš patriotizem ni koristoljubje; zvestoba do vladarja ni nekaj nam poljubnega, ampak naša verska dolžnost! Ta temelj patriotizma daje državam stalnost, državljanom pa moč za

žrtve za državo in vladarja.

Podlaga pravemu patriotizmu pa je krščanska pravičnost, ki je tudi temelj držav. Iustitia est fundamentum regnorum! Pravičnost je temelj kraljestev. Dolžnost krščanske pravičnosti je prelepo izrazil naš Gospod Zveličar z besedami: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega, Bogu kar je božjega!" Bogu naj dajo države in državljani, kar gre Bogu! Brez Boga in njegovega blagoslova se podirajo hiše, pa tudi države! Če ljubimo svojo državo, skrbimo, da bo dala država Bogu, kar mu gre. Vera in verske dolžnosti v javnem življenju nam ne smejo biti prazna fraza brez vsebine. Kako lepo je v jugoslovanski vojski ukazano, da četo pozdravi poveljnik: „Pomozi Bog junaci!" Bog je tu tisti, ki končno daje moč in trdnost državam! Kdor ruši temelje božjega zakona v državi, ta podpira državo!

Dajte vladarju, kar je vladarjevega! S tem načelom je Gospod utemeljil pravi patriotizem napram farizejem, ki so tajili oblast cesarja in napram Herodijanom, ki so ga hoteli lažnjivo denuncirati pred oblastniki, da ni pravi patriot. Gospod se je moral boriti proti farizejem in proti Herodijanom, ki so patriotizem izrabljali v borbi proti Kristusu. Na veliki petek so lažnjivo vpili pred Pilatom: Ta brani cesarju davek dajati, ta dela revolucijo, ta Jezus iz Nazareta, hujska narod od Galileje do Jeruzalema! Izdajalci države so si nadeli obleko patriotizma, da bi tako uničili Kristusa. Če hočemo svojemu kralju dobro in zavarovati svoji državi slaven in mogočen obstoj, se moramo obvarovati farizejstva v državotvornosti. Patriotizem se ne sme nikdar izrabljati za plašč egoizma in krivice.

Pravični moramo biti napram svojemu kralju, pa tudi napram svojim sodržavljanom. Gorje državi, kjer se skupine proglašajo za edinodržavotvorne in večino državljanov proglašajo ali vsaj osumljajo za nepatriotične. Farizejska krivičnost se ne sme nikdar šopiriti v državnem življenju.

Pravičnost vsem — Bogu — kralju — vsakemu narodu in državljanu! To je pravi patriotizem.

Ko te dni stopa mladi kralj na slavni prestol svojih prednikov, je treba, da se vsi zvesti patrioti strnejo okrog njega, da mu vsi pomagajo vsak po svojih močeh, vsak v svojem okolju, da vlada med nami prava pravičnost, in pravi nesebični patriotizem.

Iz tega idealnega patriotizma med državljani pa izvira tudi edinost v državi. Zakaj ni edinosti? Zato, ker ni pravičnosti. Ker ni smisla za pravičnost! Edinost, ki temelji na krščanski pravičnosti, nam je danes, kakor redkokdaj potrebna jugoslovanskim narodom — Srbom, Hrvatom in Slovencem. Mi smo še edina slovanska država, ki je res svobodna! Zakaj so propadle močne slovanske države? Ker ni bilo med Slovani edinosti, in edinosti ni bilo, ker ni bilo pravičnosti. Koliko gorja, koliko prelite krvi je že rodila needinost med brati. Edinosti pa ni bilo, ker brat ni bil bratu pravičen brat!

Sv. pismo pravi: Iustitia et pax osculatae sunt! Po miru hrepeni vse človeštvo. Toda mir je le tam doma, kjer se pravica z njim poljublja!

Naš mladi kralj — Peter II. Mi te danes pozdravljamo, mi danes za Te molimo ne iz narejenega patriotizma, ampak iz idealnega krščanskega prepričanja! Naš mladi kralj bodi pozdravljen! Ave caesar!

In Ti vladar vseh vladarjev, ki gledaš iz nebes na nas in našo državo! Danes se obračamo k Tebi, daj milosti svojemu služabniku našemu vladarju Jugoslavije, da bo pod Tvojim vodstvom in Tvojim varstvom vodil našo ljubljeno državo v pravičnosti in v miru k blagostanju in sreči, da bi bila močna in od Boga blagoslovljena naša Jugoslavija! Amen!

Po zahvalni pesmi in ob petju državne himne s spremljevanjem orgel in godbe se je zaključila prelepa proslava dneva, ko je krmilo države v viharnih in nevarnih časih prešlo v krepke mladeniške roke Nj. Vel. kralja Petra II.

V zavesti, da vsa vojaška pripravljenost in spretnost in sposobnost njenih voditeljev sloni na trdnih temeljih pravičnosti krmarjev in zvestobi in požrtvovalnosti državljanov, je vse naše zaupanje in upanje v modri in srečni vladavini Nj. Vel. kralja Petra II., ki naj ga Bog blagoslovi!

Molčimo

„Die Tat", nezavisen švicarski dnevnik, razpravlja o vojnem vohunstvu po radiju. Vojskujoče se države imajo povsod razpredeno mrežo tajne vohunske službe. Poleg drugih sredstev uporabljajo za nujna obveščanja svojih središč zlasti tajne prenosne kratkovalovne radijske aparate in celo javne radijske postaje.

Na Češkem n. pr. so Nemci odkrili tak radijski oddajni aparat, ne da bi mogli izslediti storilce. Poročilo je bilo narekovano v gramofonsko ploščo. Ta plošča je bila nato na odljudenem, skritem kraju pritrjena na oddajno napravo, ki je po električnem akumulatorju samodejno oddajala v ozračje znakovno poročilo. Napravo so Nemci sicer zaplenili, niso pa mogli prijeti nobene osebe.

Kakor drugod, ima tudi Amerika posebno izurjene strokovnjake, ki nadzorujejo ne samo tajne, marveč tudi javne radijske postaje. Skoraj vse ameriške postaje se vzdržujejo po večini s pristojbinami za radijsko reklamo zasebnih podjetij. V spretno sestavljeno radijsko reklamo vohun z dogovorjenimi črkami v reklamnem besedilu odda tajno poročilo svoji državi. Izslediti v taki trgovski reklami, ki je v svoji zunanjosti povsem nedolžna, je kaj težko. Ko je angleški prekooceanski parnik „S. S. Queen Elizabeth" odplul iz njujorškega pristanišča z več sto letali za Vel. Britanijo, je nekdo oddal na njujorški radijski postaji navadno športno poročilo o neki bokserski tekmi. Dejansko pa je med besedičem tega poročila bilo znakovanje za neki sovražni parnik na visokem morju. Ta parnik je nato takoj obvestil svoje podmornice, naj angleško ladjo prestrežejo na določenem mestu.

Dognalo se je, da se tudi z zdravniško terapeutično pripravo, če ni blokirana, dajo sestavljati motnjam podobni tajni znaki. Take znake more ujeti le posebno izvežbano in pazljivo uho sovražnega prisluškovalca in napraviti iz njih poročilo vohuna.

Celo v radijska predavanja se vtihotapljajo odstavki, ki so razumljivi le čuječi sovražnikovi tajni službi.

Tudi v glasbi, ki se oddaja po radiju z gramofonskih plošč, se spleta vohunska zveza s sovražnikom. V gramofonske plošče se vrijejo z iglo znaki, ki povzročajo med oddajanjem glasbe rahlo prasketanje, ki iz določene zapovrstnosti teh znakov izurjeni prisluškovalec sestavi vohunsko poročilo.

Da se preprečijo take radijske zlorabe, ki jih je težko izslediti, je v današnjih časih še posebno potrebno — molčati. Domoljubna služba vsakega državljana je, da obrambo domovine učinkovito podpira s popolnim molkom o vseh zadevah, ki so količkaj vojaškega pomena.

Skupščina kranjske gasilske župe

V nedeljo dopoldne se je opravila skupščina Gasilske župe za kranjski okraj ob navzočnosti zastopnika Gasilske zajednice za dravsko banovino, starešine te zajednice, tov. dr. A. Kodreta. Poleg uprave in nadzornega odbora se je skupščine udeležilo 56 delegatov od 68 upravičenih.

Kakor znano, je bila dne 3. jan. 1941 imenovana začasna župska uprava s tov. Majerščičem, županom iz Tržiča, na čelu, ki je uvodoma kot predsednik skupščine predlagal ob viharnem navdušenem soglasju brzojavno izjavo vdanosti Nj. Vel. kralju Petru II. V svojem poročilu je začasni župski starešina očrtal delo začasne uprave, ki je uredila, vse zadeve rešila na zadovoljiv način in pripravila, kar je bilo treba, za redno skupščino in volitev nove župske uprave.

Iz tajniškega poročila navajamo, da štejejo gasilske čete tega okraja 1425 rednih in 551 podpornih članov, dalje 123 naraščajnikov in 72 samarijank (mladih gasilk). Članstvo je porazdeljeno v 34 prostovoljnih, 1 industrijsko in 1 obvezno gasilsko četo. Gasilstvo kranjskega okraja znaša 5.5% vsega prebivalstva župskega področja. Za sedaj je v župskem območju 54 požarnih okolišev s 692 vojnimi gasilci, ki niso vojni obvezniki.

Poleg teh gasilcev bodo morala vsa večja podjetja ustanoviti industrijske gasilske čete ali pa oddelek z vsem potrebnim orodjem. Župska uprava je predlagala 5 industrijskih gasilskih čet in 26 gasilskih oddelkov.

Gasilske čete v območju kranjske župe imajo 37 motornih, 16 ročnih in 15 malih ročnih brizgaln. Gasilski avtomobili so 4, reševalna pa sta 2, imajo pa tudi dve avtolestvi, avtotank in mehanično lestvo. Moštvo je za strežbo teh orodij izvežbano in opremljeno s tlačnimi in sesalnimi cevmi, oblekami, čeladami itd. Gasilskih domov v tem okraju je 20.

V preteklem letu je bilo v župi 19 požarov, od tega 9 malih, 7 srednjih, in 3 veliki. Gorelo je: 3 stanovanjske hiše, 11 gospodarskih poslopij, dimnik, lesena baraka, 2 kozelca in gozd. Od tega je bilo zavarovanih 14 poslopij. Škoda je znašala na zavarovanih poslopjih 474.600 din, na nezavarovanih pa 5600 din. Gasilci so sodelovali pri gašenju teh požarov s pohvalno vnemo skupaj 78 ur. Pri tem se je ponesrečil 1 gasilec kranjske gasilske čete. Gasilci so v teh požarih omejili nadaljnjo škodo in rešili stavbne vrednosti za okoli 3.500.000 din.

Skupno premoženje vseh teh čet v župskem območju znaša 2.500.000 din in 132.000 din dolgov.

Podatke za reševalno službo vodi v redu samo p. g. č. Kranj, ki je opravila 174 prevozov.

Gasilski naraščaj ponekod ne najde pravega razumevanja v svojem okolju. Z vztrajnim delom se bo doseglo, da bo mladina, prežeta z gasilsko mislijo „bližnjemu na pomoč", okrepila in v zanosu svojega idealizma usmerila gasilstvo k napredku, da bo kos velikim nalogam v prihodnosti.

Prav to, kar za naraščaj, velja tudi za samarijanke, dasi so marsikje mladenke, ki bi rade delovale v gasilskih vrstah.

Župa ima poslej svojo pisarno v hotelu „Jelen".

Stanje blagajne je v redu. Vsa poročila župskih opraviteljev so bila sprejeta z velikim zadovoljstvom. Na predlog tov. Burgarja je dobila začasna župska uprava razrešnico.

Pri volitvah je dobil tov. Legat iz Nakla s svojimi kandidati 49 glasov od 56 volilnih upravičencev.

Tako je zdaj uprava kranjske Gasilske župe v sposobnih rokah, ki so že preizkušeni vitezi sv. Florijana.

Starešina Gasilske zajednice tov. dr. Kodre, je v daljšem govoru dal krepkih pobud za nadaljnje delo v gasilski ideji in očrtal naloge novi župski upravi za redno in učinkovito delovanje.

Z odobrenjem skupščine bo nova župska uprava ustanovila tudi samarijanski in tehnični odbor s posvetovalnim glasom. Prav tako je bil odobren tudi preračun za tekoče leto.

Potek razprave na skupščini je pokazal, da so poslej dani vsi pogoji za mirno delo in vzajemno uspešno sožitje in sodelovanje vsega kranjskega gasilstva.

Tudi z naše strani se pridružujemo želji vse naše javnosti, da ta človekoljubna ustanova najde v sebi in svojem območju prepotrebno razumevanje za složno delo v pomoč svojemu bližnjemu.

Iz poznanja presojamo položaj

(Misli po radovljiškem sestanku ministra dr. M. Kreka.)

(Nadaljevanje in konec.)

Lani (1940), dne 8. septembra, je bil naš voditelj spet med nami. Bilo je to ob priliki delavskega romarskega dne, ko so delavci ZZD obiskali Ljubno. Nenapovedan se je pojavil med delavci. Po zborovanju je bil še domač „razgovor pod lipo". Dr. Korošec je kar sam od sebe začel govoriti o svetovnem položaju in o prehrani v naši državi. Večinoma se je nanašalo na takratni trenutni položaj in takratne razmere. Z nekim preroškim poudarkom je dvakrat ponovil, da moramo računati s tem, da bo Nemčija še dve leti zmagovala. Podčrtal je, da moramo to upoštevati pri naši zunanji politiki. Dve leti... Nekdo ga je vprašal, kaj pa potem. On je pa samo ponovil: Dve leti... Tudi to je povedal, da je pri nas vse drugo prej mogoče, kakor pa boljševizem. In je povedal zakaj, in razumeli smo ga vsi.

Letos 16. marca smo poslušali ministra dr. Miha Kreka v Radovljici. „Še poldrugo leto angloameriško oboroževanje ne bo nadkrililo nemškega oboroževanja..." (In smo se spomnili, kako zelo se ujema s tistim, kar je povedal dr. Korošec.) Tu smo tudi zvedeli, da Sovjeti v nobeni stvari ne morejo nasprotovati Nemčiji. Njej morajo dajati, kolikor zahteva. Sovjeti so nesposobni za vsako vojsko. Le to je vzrok, zakaj Sovjetija ni nastopila, ko je bila zasedena Češka, ki je bila čisto naslonjena nanjo. Tudi Bolgarija je bila v najbolj prijateljskih odnošajih s Sovjetijo, toda ob vkorakanju nemških čet na Bolgarsko Sovjetija ni zmogla reči drugega, kakor da si je izdala spričevalo o siromaštvu, rekla je, češ da se je to zgodilo brez njenega privoljenja. Ker Angleži še ne proizvajajo dovolj, ne morejo za sedaj niti svojim največjim prijateljem pomagati. Mi smo okoli in okoli obdani od osiščnih moči. Na države osišča bomo vedno življenjsko navezani, ker smo pač njihovi sosedje. Vse to daje smernice za našo zunanjo politiko. Naša vojaška moč nam že sedaj varuje naše meje, našo neodvisnost in mir. Zaradi te naše vojaške moči je naš pristop k trozvezi tak, da ohranimo stališče nevtralnosti in popolno ozemeljsko nezavisnost. Noben tuj vojak ne bo prestopil naših meja. Če bi, bi to pomenijo vojsko. S pristopom k trozvezi v gornjem zmislu imamo zagotovilo za mir. Res bo pa treba marsikatero žrtev prenesti. Kdor je za državo in mir, bo neizbežne žrtve sprejel. Vsak dober domoljub ne samo da sam ne bo godrnjal, ampak bo zavrnil tudi slehernega nergača.

Tako smo razodeli pravo stanje neizbežne stvarnosti v našem zunanjepolitičnem položaju. Iz zavesti tega poznanja bomo lahko izlučili jedro resnice glede na naš položaj v zunanji politiki. Sicer tudi dr. Korošec in dr. Krek nista rekla: tako in nič drugače. Povedala sta, da se lahko tudi kaj izrednega dogodi. Toda pri vsem tem ostanejo njihova pojasnila še vedno najzanesljivejša in jih bomo vrednotili neprimerno višje, kakor vsako drugo radijsko ali drugače „dobro informirano novico". Doslej se je izkazalo, da so bile napovedi naših voditeljev najsolidnejše in so se, kolikor jih je čas že pretekel, skoraj vse uresničile. Zato tudi poslej zaupamo, kakor v vsem drugem tudi v tem oziru našim zastopnikom v vladi.

Drobne novice z Jesenic

Zvezne tekme ZFO na Jesenicah dne 29. in 30. marca so se izvršile kljub nemirnemu času v polnem redu in najlepši disciplini. Tudi akademija dne 30. marca popoldne je bila prav dobro obiskani. Podrobno poročilo so prinesli naši dnevni časopisi.

Manifestacije dne 27. marca. Prevzem oblasti po Nj. Vel. kralju Petru II. je sprožil v obmejnih Jesenicah nad vse lepe manifestacije našega prebivalstva. V četrtek popoldne ob 6. uri je korakala skozi Jesenice ogromna množica Jeseničanov vseh barv in nazorov. Zastave in uniforme so valovile skozi jeseniške ulice. Svečani obhod z dvema godbama se je zaključil z državno himno pred spomenikom kralja Aleksandra pred ljudsko šolo. Po tej skupni proslavi so vse naše katoliške organizacije priredile večerno proslavo pred Krekovim domom. Nad glavnim vhodom v dom je visela slika Nj. Vel. Petra II., okrašena z državno in narodno zastavo. Godba Krekovega prosvetnega društva je zaigrala dve narodni koračnici nato je g. Rado Radešček kot rezervni častnik v častniški uniformi slovesno prebral kraljev razglas. Godba je nato zaigrala državno himno. Po instaliranem zvočniku je imel društveni delavec g. Sever slavnostni govor. Slavnost se je zaključila s „Hej Slovenci", ki jo je intonirala godba in pelo vse občinstvo.

BREZNICA

Prosvetno društvo na Breznici je 23. marca zvečer proslavilo 70-letnico pisatelja Fr. S. Finžgarja. Proslava na Breznici je bila toliko bolj iskrena, ker je pisatelj Finžgar brezniški rojak. V spominskem nagovoru, ki ga bomo objavili v velikonočni številki, so izlila vsa topla čustva Brezničanov in brezniške prosvetne družine do svojega rojaka in častnega člana. Proslava je bila lepa, prisrčna in dobro obiskana, res gorenjska, ter vredna omembe.

Delavski obzornik

Nikar ne bodimo malodušni! Če nas čas preizkuša, se vzmnožujejo naše moči v razmerju naše zavesti, da zdržimo. Opustimo vse, kar slabi našo slovensko skupnost. Delavci, prežeti z globoko narodno zavestjo, so odporni tudi v svojem stanovskem ponosu, da je dobrobit domovine njihovemu boljšemu zaslužku v korist. Kar je tuje, ni naše; kar pa je naše, pripada našim. Bolj kot kdaj prej se oklenimo svojih narodnih voditeljev. Vse nergače pa zavrnimo. Iz naroda smo zrastli in z njim delimo dobro in hudo, tudi žrtve, če treba. Delavski stan na plan, v pomoč narodni in državni skupnosti. Slovenski narod z nami lahko računa. Delavsko življenje nas je utrdilo v stanovskih bojih tudi za narodne pravice in svobodo in nezavisnost države.

Praznik sv. Jožefa je spomin na delovnega človeka. Verno in narodno delavstvo je vsikdar praznovalo god svojega nebeškega vzornika in s tem počastilo svoj delavski stan.

Kranjsko okrožje in vse delavstvo, organizirano v ZZD je letos še prav posebno svečano proslavilo dan dela na Jožefovo.

Dopoldne je imelo Okrožje svoj redni občni zbor. Člani posameznih odborov so volili novo vodstvo okrožja za tekoče leto s tov. Benedikom na čelu. Tajnik je tov. Berčič. Občni zbor je v svoji odločnosti dokazal, da se zaveda časa, ki v njem živimo.

Po deseti maši je bilo delavsko javno zborovanje na Hujah. Vsi stanovi so bili zbrani. Slišali so naš program in naše zahteve. Prav sta poudarila Pirih in Gasser, da smo zrasli iz naroda, iz starih kmečkih slovenskih družin. Z narodom bomo živeli in za svoj slovenski delavski stan delali. Vsi imamo v imenu slovenskega jezika pravico do dostojnega življenja. Tabor je vsem dal nove pobude. Tisti, ki se norčujejo na račun delavske revščine, delajo to iz strahu zaradi naše odločnosti pri izvajanju programa slovenskega delavca. Taki tabori bodo še, ker jih ljudstvo hoče imeti.

Ne pozabi. Od dne 1. novembra 1940 leta je v veljavi nov razpored mezdnih razredov zavarovancev pri OUZD. Namesto prejšnjih 12 razredov je sedaj v veljavi 8 razredov in razred označen z 0.

S tem v zvezi je bilo treba izvršiti prekategorizacijo razredov za podeljevanje brezposelnih podpor. „Službene novine", z dne 28. marca t. l., priobčujejo odlok ministra za soc. poli-

tiko in narod. zdravje, s katerim je to izvršeno in se podpore delijo že od novembra dalje po novi kategorizaciji.

Novi razpored je tale: stari stopnji od 1. do 8. mezdnega razreda ustrezajo novi 1 — 3, stopnji razredov 9. do 11. ustrezata nova 6. in 7. razred. V primeru zavarovanja v novem 0 razredu znaša tedenski obrok redne brezposelne podpore brez dodatka za družino 150 din, z družinskim dodatkom pa 190 din.

Okrožni urad za zavarovanje delavstva v Ljubljani je vsem delodajalcem dal navodila, kako je treba ravnati, če je njegov delojemalec vpoklican na orožne vaje. Točno izpolnjevanje teh navodil je jako važno, da se ohranijo pravice rodbinskih članov vpoklicanca. Ti ohranijo namreč vso pravico zdravljenja, kakor v času, ko član dela in plačuje prispevke. Družinski član, ki se hoče posluziti bolniških dajatev ob času orožnih vaj svojega hranitelja, se mora izkazati pri uradovem zdravniku s potrdilom delodajalca, do kdaj je bil njegov hranitelj zaposlen, ter s potrdilom občine, od kdaj služi orožne vaje in da je bil odvisen od njegovega zaslužka.

Kategorizacija za služkinje pri OUZD. V smislu § 22. zakona o zavarovanju delavcev je minister soc. politike in narod. zdravja odredil kategorizacijo za služkinje (hišne pomočnice) v hišnih gospodinjstvih in hišnice. Za te je določen 1. mezdni razred ne glede na višino njihovega zaslužka in znaša mesečni zavarovani prispevek 47 din za vse vrste zavarovanja vštevši prispevke za Delavsko zbornico in Borzo dela. Za služkinjo se šteje ženska oseba, ki opravlja pomožna dela v domačem gospodinjstvu. Niso pa kategorizirane kuharice, sobarice, vzgojiteljice otrok in gospodinje, ki so samostojne v gospodinjskih opravkih. Te se uvrščajo v mezdne razrede po višini svojega prijavljenega zaslužka. Prvi mezdni razred gre zaslužku v denarju od 250 do 500 din mesečno. Določila te kategorizacije veljajo od 1. marca 1941.

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE LJUBLJANA

PODRUŽNICA KRANJ - PREJ MESTNA HRANILNICA V KRANJU

sprejema hranilne vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po 4%, vezane na tri mesce pa po 5%. Daje posojila, otvarja tekoče račune in vrši ter posreduje vse ostale denarne posle. — Za vse vloge jamči Dravska banovina z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo.

TEDENSKE NOVICE

Opozorilo: Zdravniška služba za OUZD in privatnike bo do nadaljnjega: v Preddvoru vsak torek in petek g. dr. Vinko Vrbnjak od 4 ure dalje; v Cerkljah pri Kranju pa vsak ponedeljek in petek po prihodu avtobusa g. dr. Joža Herfort.

KRANJ

Meščani! Ni povoda za kako razburjenje, vendar moramo biti pripravljeni! — Prečitajte pazljivo navodila, kako se imate zadržati v slučaju napadov iz zraka!

Pripravite vse potrebno za zatemnitev! Noben svetlobni žarek ne sme biti viden na prostem!

Očistite in pripravite podstrešja!

Pripravite si zaklonišča in vse, kar je v njih potrebno, če tega še niste storili! Ne pozabite na potrebno orodje!

Pazite za zvonjenje in sirene, ki vam bodo dali znak, da se bliža napad in ki vam bodo javili tudi konec napada! V slučaju napada ne sme biti nikogar na ulici!

Danih navodil se točno držite!

Odbor za zaščito mesta pred napadi iz zraka v Kranju.

Šolski koncert kranjske gimnazije. Dne 27. marca se je vršil šolski koncert naše gimnazije.

Pred pričetkom sporeda je g. ravnatelj F. Korbar v toplih besedah objasnil pomen velikega dne, ko je naš mladi kralj prevzel vodstvo naše države v svoje roke. Zato je ta koncert dobil poseben poudarek tega slavnostnega zgodovinskega dne. Po državni himni se je izvajal nadaljnji spored:

Na sporedu je bilo več moških, mešanih in mladinskih zborov, pa tudi klavir, violina s spremljavo klavirja ter trio, delo g. Liparja. Spored se je izvajal z vso resnostjo in mladostnim navdušenjem.

Zavod je lahko ponosen, da ima v osebi ge. Slugove, ki se s tako ljubeznijo in vnemo posveča glasbeni izobrazbi dijakov.

K sklepu je omeniti še korajžno pianistko drugošolko Hribarjevo, pa tudi violiniste, ki so pokazali že dokaj visoko stopnjo muziciranja, zlasti še v mični moderni Liparjevi skladbi, ki jo je na klavirju prav lepo spremljala petošolka Vrezčeva.

Opozarjamo naše bralce na današnji oglas tovarne „Peko".

Bogata zaloga švicarskih ur. Zlatnino, srebrnino in optiko, kupite najceneje pri tv.

Drago Šegregur, urar

Kranj — Vidovdanska c. 15

SPREJEMAM VSA POPRAVILA Z JAMSTVOM!

Neki neznan avto je v Kranju povozil 39 letnega Jožefa Kalana z Brega, da je obležal na cesti s hudimi poškodbami na glavi in po životu. Reševalni avto ga je odpeljal v ljubljansko bolnišnico.

Razprava proti Hacetu in njegovim pajdašem se je v sredo končala s tole razsodbo:

Anton Hace se obsoja zaradi umora Rudolfa Avpiča in usmrtitve orožnika Janeza Medena na dosmrtno robijo, Hace je bil tudi obsojen zaradi razni tatvin, odnosno poskusa usmrtitve orožnikov in pa ropa pri trgovki Ahlinovi na razne kazni, katerih skupna kazen bi znašala do 159 let. Njegovi tovariši so bili dalje obsojeni:

Verle zaradi zločina vlomnih tatvin na 4 leta robije, Anton Pestotnik na tri leta in 8 mesecev robije; ter Žuželj na 8 let in 8 mesecev robije; zadnjemu se je prvotna sodba v Celju razveljavila in povišala pa sedanjo višino. Zaradi prestopkov prikrivanja ukradenega blaga je bil krojač Mihael Kovačič obsojen na 1 leto strogega zapora in 1200 din denarne kazni, odnosno v 2 dni navadnega zapora.

Utemeljevanje sodbe je trajalo nad dve uri. Predsednik senata g. Ivan Kralj je v vseh podrobnostih utemeljeval sodbo ter posebno poudarjal, da je Anton Hace hudobne narave. Po utemeljitvi sodbe je Hace vstal in izjavil, da sicer sprejme kazen, toda protestiral je zaradi Verletove sodbe, trdeč, da ni bil nikjer zraven. V imenu Haceta in Kovačiča je branilec prijavil revizijo procesa. Verle sam in ostali so prav tako prijavili proti sodbi priziv zaradi previsoke kazni. Državni tožilec je prijavil v splošnem revizijo. Vse 4 obsojence so pazniki uklenili in jih odpeljali v sodne zapore. Hace je še vzkliknil: „Če sem Avpiča ustrelil, me rajši obesite!"

Razprava je v celoti trajala 26 ur.

Ker je Hace vprav v Kranju, po zaslugi vestnosti tukajšnje policije, dokončal svoje rokovnjaštvo, je prav, da vsaj razsodbo prinesemo v izvlečku.

PRIMSKOVO

Mladinska prireditev Primskovske šolske mladine. Dne 30. marca so mladi Primskovljanči pod vodstvom svojega marljivega učiteljstva priredili mično prireditev s petjem, prizori, rajanjem in spevoigro „Ali je kaj trden most?" Ker je prireditev bila v zgodovinskih dneh, zato je šol. uprav. g. Pavle Japelj v vznešenih besedah pozval mladino in občinstvo, naj se z vso svojo ljubeznijo oklenejo našega mladega kralja in prestola. Kot krepak odmev navdušenega govora so mladi Primskovljanči skupno stoje zapeli mogočno „Pravde Bog".

Olgica Stanjko je srčkano prednašala pesem Primskovljančkov, ki jo je zbor ubrano zapel s spremljavo ljublj. konservatoristov. Skladba je delo g. Fabianija, besedilo pa ge. Bidovčeve.

„Na vasi..." prizor s petjem in rajanjem je lepo sestavila ga. Bidovčeva, vodil pa ga je g. P. Japelj na splošno zadovoljstvo. Glasbeni vložek je delo g. kateheta Fabianija.

Pod vodstvom učiteljice ge. Martine Bidovčeve je zbor zapel več narodnih in umetnih pesmi.

Novost za Kranj je bila otroška spevoigra „Ali je kaj trden most?" (Kunčič - Dolinar), pod vodstvom učiteljice ge. Darinke Japelj. Otroci so se v svoje vloge korajžno in z zanosom vživeli. Prireditelji so lahko zadovoljni s tako lepo uspelo prireditvijo. Zadovoljno pa je bilo zlasti občinstvo, ki je nekatere nastope še prav posebno navdušeno odobravalo. Dvorana je bila nabito polna.

ŠKOFJA LOKA

Nesreča. Jakob Sedej iz Žirov je pri žaganju drv s cirkularko tako nesrečno ravnal, da je izgubil vse prste na levi roki. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico.

BLED

Nesreča s cirkularko. Jožetu Justinu, lesnemu delavcu iz Gorij, je pri žaganju desk cirkularka odrezala levo roko v zapestju. Prepeljali so ga v v ljubljansko bolnišnico.

PREDOSLJE

Vest o prevzemu vladarske oblasti po kralju Petru II. dne 27. m. m. se je pri nas razvedla že ob osmih zjutraj. Ljudje so ves dan z zanimanjem sledili poročilom belgrajskega radija in živahno komentirali ta zgodovinski dogodek ter ga odobravali. Takoj so zavihrale narodne zastave na poslopju občine, šole, župnišča, prosvetnega doma, gasilskih domov in z zasebnih hiš. Zvečer ob osmih je bila sklicana slavnostna seja občinskega odbora ter vseh kulturnih, narodnih in gospodarskih ustanov z vsem članstvom. Dvorana Doma se je napolnila z obilnimi udeleženci vsega našega javnega življenja in ljudstva. Pred okrašeno podobo mladega kralja, je govoril g. župan, ki je ob koncu govora predlagal brzojavni vdanostni pozdrav mlademu, odločnemu kralju. Predlog je bil sprejet z velikim navdušenjem. Slavnostna seja se je zaključila z državno himno, ki so jo vsi udeleženci peli stoje. Ljudje so odhajali s seje prežeti vdanosti in zvestobe ter hvaležnosti do mladega kralja, odločeni na vse potrebne žrtve, da ostane naša država nezavisna in svobodna.

Mlekarska zadruga je opravila svoj občni zbor prejšnjo nedeljo. Poročila so jasno pokazala velik gospodarski pomen, ki ga ima ta zadruga. Mlekarska zadruga je pri nas najmočnejše gospodarsko podjetje. Voditelji zadruge zaslužijo vse priznanje. Pri volitvah je bil izvoljen ves stari odbor z g. Jenkotom na čelu.

Vodovod bo v kratkem dograjen. Ljudje so ga zelo veseli. Gradnja sama ljudi ni v vsem zadovoljila, vendar se to pozabi, ko se delo izvrši. Bo pa ostalo še nekaj nujnih potreb za vključitev vseh naselij v mrežo vodovoda. Za vsa ta dela je občina že zaprosila.

KOVOR

Mladinski odsek je na praznik, dne 25. marca, priredil na čast našim materam lepo igrico „V Indijo Koromandijo". Lepo so jo izpeljali naši mali, pa tudi veselje so imeli, saj je bila dvorana polna kot vselej. — Le tako naprej!

Prosvetno društvo ponovi na cvetno nedeljo, dne 6. t. m., ob 3 pop. krasno dramo v 5 dej. in 2 slikah „Lovski tat". Vstopnina običajna, vstopnice so v predprodaji pri g. Pesjaku, Kovor 39. Vse vljudno vabimo!

Zopet se dogajajo nečedni primeri, da v naši okolici nasprotniki trgajo naše lepake. Že takoj prvo noč izginejo. Resno svarimo neotesance, naj krote svojo razbrdanost, ki je v nečast priznani omiki našega ljudstva.

IZ SELŠKE DOLINE

Toča. Zgodaj je začela. V soboto 29. marca okrog petih se je vsula debelejša kot grah in pobelila naravo od Dolenje vasi do Jesenovca nad Železniki.

Fantovski odsek v Selcih je dne 29. m. m. posvetil svoj fantovski sestanek v počastitev kralju Petru II. ob prevzemu vladarske oblasti in poudaril zvestobo njemu in domovini.

Po sestanku so se fantje ob živahnem razgovoru odločili, da bodo nadaljevail z delom in se zbirali poslej k sestankom v Krekovi sobici, telovadbo pa bodo imeli na Kalanovem podu in na vrtu, ker se dvorana v Krekovem domu porablja zdaj v namene, ki jih zahtevajo čas in okoliščine.

Proslava kraljevega razglasa se je v Selcih izvršila dostojno in s sv. mašo, zahvalno pesmijo in molitvami za kralja in domovino. Proslave so se udeležile vse prosvetne organizacije in vsa naša fara.

O zlomu Francije je v Martinjvrhu, dne 25. m. m., predaval ob skioptičnih slikah g. župnik iz Sv. Lenarta, ki je te grozote sam doživljal. Predavanje je bilo v okrilju Kat. prosv. društva ob veliki udeležbi. Zanimivost predmeta in izvajanja predavatelja je najlepše priporočilo, da tudi druga društva sprejmejo to predavanje v svoj prosv. program.

Ogledalo tiska

„Jugoslavenska Pošta", ki izhaja v Sarajevu, opozarja, kako razpredeno je, zlasti v večjih mestih, pa tudi na deželi, ustno novinarstvo. Lov za novicami v sedanjih časih zavzema čedalje večji obseg. Kjer se sestanejo dve ali več glav skupaj, je že med njimi kdo, ki vse „najbolje vé". To se potem v predelani obliki spet dalje razširja, da končno niti prvotni izmišljeni novici ni več podobno. Ni izključeno, da tu in tam kdo pove jedro resnice kakega dogodka. Klepetulj nikjer ne manjka in niso na karte. Toda iz govoric pri gostilniških omizjih je táko jedro težje izluščiti, kakor pa najti biser med bleskom steklovine. Sovražnik ima tudi tu svoje prste vmes. Ta lov za novicami je že kar bolezen, ki izvira iz živčnih prenapetosti. In vendar je vprav v tem času potrebno ohraniti zdrave živce. Kakorkoli kdo misli o časnikarskih „racah", je nesporno, da je v časopisju lažje dobiti zrno iz plevela, kakor pa iz govoric resnico. Za tujo službo pa je časopis manj prikladno sredstvo, ker se nadzorovanje tiska ustrezno uravnava resničnim potrebam domovine in okoliščinam primerno. Prišepetavanje pa je, kakor nebrzdana sla. Nič hudega ni, če se v kaki vaški krčmi z besedami spoprimeta dva „vojskovodja", kako bi vsak na svoj način „vojnostrokovnjaško" užugala sovražnika, tam nekje, recimo v Afriki. To je končno neka jezična vaja za razvedrilo ob preganjanju časa. Toda o visoki politiki in o diplomatskih ukrepih, zlasti če so v zvezi z vojaško obrambo, pa take reči kar prepustimo vladi in odgovornim vodilnim osebnostim za njihovo območje. Nismo v času volitev, ko lahko izbiramo, kam bomo s svojim glasom nagnili zaupanje državljanov. V resnih trenutkih, ki v njih živimo z bliskovito se spreminjajočimi dogajanji, je slehernemu državljanu brezpogojna dolžnost, zaupati rokam, ki vodijo krmilo državnega broda v razburkanih valovih med nevarnimi čermi. Samo tem rokam je dano videti in slišati, kar mi ne moremo obseči; pa tudi izpeljati iz tega potrebne ukrepe, ki bi jih neodvorni življi zavozili hoté ali po nemarnem.

Časopisje je sedma velesila na svetu. In ta velesila mora tudi v naši državi biti na višku svoje moči in podpirati prizadevanja državne uprave. Če se zdaj vsiljuje in hodi krivuljasta pota še „osma velesila" — ustno novinarstvo —, ko je najmanj zaželena, je to sicer znamenje zanimanja javnosti. Toda ta lov za čenčami ima svoje ozadje največ v tuji radijski propagandi, v „peti koloni" in v zlobnih pa tudi v dobrodušnih „vseznalcih". Časopisje zori svoje okolje v javno mnenje, beseda iz vinskega omizja, pobrana iz kalnih virov, pa povzroča le motnje v prebavilih možganov lahkovernih množic.

V času razvite tehnike rotacijskih strojev se je nekdanjim potovkam ustno izročilo izprevrglo v podtalno rovarjenje, s katerim se zreli ljudje ne ukvarjajo.

Zdrave misli „Jugoslav. Pošte" o čenčah pretolmačiti tudi naši javnosti, štejemo za nujen prispevek domovinske časnikarske dolžnosti v sedanjih resnih časih.

KINO TALIJA

predvaja v soboto 5. aprila ob pol 9. zveč. v nedeljo 6. aprila ob 3., 5., 7. in 9. uri, zabavno veseloigro smeha in krohota

JUNAKI ARENE

Trije bratje Ritz.

SLEDI: Za velik. praznike orientalski ljubavni velefilm: KRALJICA TROPSKIH NOČI - R. Taylor in H. Lamarr

„Pod Grintovci", glasilo za kamniški okraj, v lepem, vzpodbudnem članku pravi, da je boj za narodovo svobodo človekova pravica in dolžnost. Slovenci nismo bojazljivci in strahopetci. Kakorkoli so fantovski poboji v sramoto, je v tem vendarle nekaj več, kakor pijača. Je to naravna smelost. Fantje imajo svoj nezapisani častni zakonik. Kdor je užaljen ali osramočen, tvega celo življenje, da se opere. Življenje v očeh našega fanta ni najvišja dobrina. Vse več je njegova fantovska čast, požrtvovalnost za prijatelje, ljubezen do naroda in domovine. Odtod tolika slava naših Janezov, ki so tako sijajni vojaki, da nam jih celo tujci zavidajo. Naš človek ne pozna strahopetnosti niti na smrtni postelji. Sam pravi, še preden pride njegova ura: „Zdaj pa stopite še po duhovnika!" Znano pa je o marsikaterem velikem narodu, da duhovnika kličejo šele, ko je bolnik v nezavesti. Še z zadnjo bilčko upanja se krčevito drži življenja in ne brani duhovnika, češ če ta pride, je po meni. Ko umira mlada slovenska mati, ji ni žal njene smrti, le za svojo družino skrbi. Zdravniki in duhovniki morejo povedati čudovite zgodbe o popolni ravnodušnosti do smrti, ko umira slovenski človek. Celo za posestvo mu je več, kakor za življenje, češ takega zdravljenja moj grunt ne prenese, naj otroci žive, z menoj pa, kakor bo božja volja! — Če bi naš človek za gotovo vedel, da je v nevarnosti njegova vera, njegova svoboda in čast, zemlja in prihodnost njegovih otrok, bi se dvignil ves narod z ženskami in otroki v boj in prezirali bi smrt z istim mirom umirajočih. Da, so trenutki in posamezniki, okuženi s komunizmom in brezglavim pacifizmom, ki se obregajo ob militarizem in vojno obrambo. Toda to niso Slovenci, to so plačanci tuje propagande. Dober Slovenec je tudi dober vojak! Prav nič ne zaostaja za Srbom in Hrvatom. Zato je svoboda, ki jo imamo, naša svoboda, izvojevana s krvjo naših najboljših. Smo seme izkrvavelega naroda in nikdo nima pravice, očitati nam, da nam je kaj podaril. Smo vojaki, ki se znamo boriti z brezmejnim pogumom in preziranjem smrti za svojo čast, za svojo svobodo, za svoje pravice. Pravična Jugoslavija ima v Slovencih vsikdar hrabre in pogumne branilce.

Gospodarstvo

Še o sajenju krompirja.

1) Rekli smo že v zadnji številki lista, da bomo po možnosti sadili le cele gomolje. To velja posebno za sajenje v vrtovih. Pa tudi

večjim poljedelcem se priporoča, da sadijo vsaj tisti del površine nasada s celim gomoljem, ki je namenjen za pridelovanje **semenskega krompirja.** To je približno **ena petina** površine nasada. Tako bomo pridelali vsako leto razmeroma **zdravo seme.** Med letom bomo morali naravno na njivi izruvati še vse kolne rastline. — Če bi pa hoteli, da bi bilo seme tudi **rodovitno,** da bi nam dali gomolji v enaki zemlji ob enakem gnojenju morda mesto 5 tudi 9 in več gomoljev, pa bi morali najlepše grme v **dobi rasti s količki zaznamovati** in grme, ki so ostali do konca zdravi posebej izkopati, za seme pa odbrati le srednje debele, zdrave gomolje izpod tistih grmov, pod katerimi bi bilo **največje število zdravega krompirja.**

Tega sicer dolgotrajnega, **a zanimivega** in **hvaležnega dela** naj se oprimejo vsi mladi gospodarji in mladeniči, ki so prejeli letošnje spomladi ali na tozadevnem sestanku pri „Jelenu" v Kranju potrebne pole in navodila. (Podrobnejša navodila je dobiti še pri okrajnem kmetijskem referentu!).

Za seme namenjeni celi gomolji naj bi tehtali okrog 50 do 80 gramov. Upoštevajmo, da z rezanjem napravimo odprto rano, skozi katero se krompir v zemlji stalno **okužuje.** Pa tudi z rezanjem samim, ko prerežemo enkrat bolan gomolj, potem zdravega, nevedé z nožem **prenašamo bolezen** (plivične trose) od bolnega na zdrav krompir. Sicer nima cel gomolj v zemlji tudi dosti več hrane in zaradi tega že od prvega začetka bolje odžene. — Na gomolju so dalje očesa različne življenjske moči, ki jih na prosti pogled ne moremo ugotoviti. Ako sadimo cel krompir, odženejo le najmočnejša očesca, ki dajo najmočnejše in najbolj zdrave grme, dočim smo z rezanimi krhlji s po 2 ali 3 očesi posadili mogoče revne krhlje z najslabšimi očesi, ki dajo najslabše rastline.

Proti sajenju celih gomoljev navadno ugovarjajo, da s tem sajenjem rabimo preveč semena. Ako vendar upoštevamo, da je pri sajenju celih gomoljev v nasadu zadostna razdalja vrste od vrste 60 do 70 cm, v vrsti po razdalji gomolja od gomolja le 30 do 40 cm, spravidimo, da pri sajenju celih gomoljev ne rabimo znatno več semena ko pri sajenju drobnih rezanih krhljev, katere moramo saditi na gosto, skoraj na ped širine.

2) Sadimo krompir v zadosti **zrahljano** in **neoplevljeno** zemljo (jesenska praha) v po 60 do 70 cm vsaksebi oddaljene vrste v **enakomerno globino** zaradi možnosti enakomernega obdelovanja (brananja in okopavanja) enakomerno in hkrati odgnanega in odraslega krompirja. Na težki zemlji sadimo v globino do 5 cm, v lahki zemlji do največ 10 cm.

3) Uvažujmo, da je poleg zadostnega in pravilnega gnojenja do konca rasti pri krompirju **za obilen pridelek najvažnejše: skrb in delo, da je zemlja stalno rahla, odprta, brez skorje in brez plevela.** W.

Nabavljalna zadruga drž. uslužbencev v Kranju vabi vse svoje člane na

izredni občni zbor

ki ga sklicuje v smislu pravil čl. 66 b)

na ponedeljek, dne 7. aprila 1941. ob 17. uri 30 min.

v Zadružnem domu v Kranju, Jenkova ulica 33, dvorišče.

Predmet bo ponovno rapravljanje o razdelitvi čistega dobička iz zaključnega računa za poslovno leto 1940.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača d. 0·50. Najmanjši znesek je 8 din

Fanta, zdravega, močnega, nad 16 let starega za vsa gospodarska dela sprejmem takoj. Naslov v upravi.

Čuvaja ovčjaka, štiri mesece starega ugodno prodam. Naslov v upravi.

Vrtnarji! Prodam pristne sadike maline. Peric, Naklo 18.

Stanovanje, soba in kuhinja, se odda s 1. majem. Savinc, Klanec št. 73.

Mlajša uradnica za pisarniška dela se sprejme. Nastop takoj. Ponudbe s prepisi izpričeval in referencami naj se pošljejo na upravo „Gorenjca" pod šifro „Vestna".

Izredno močne sadike špargljev (beljušev), kakor tudi vrtnega, celo poletje cvetečega malinja, kar je v posebno korist čebelarstvu, nudi po nizki ceni I. Martelanc, Kranj, Stara cesta 10.

2 damska kostima plave barve, parkrat obiečeaa, fino blago, poceni prodam. Ogleda se pri Stankotu Galjotu, krojaštvo, Kranj, Sejmišče 2, poleg Ogrizka.

Ako imate kurja očesa in se Vam dela trda koža, pridite v našo higienično urejeno pedikuro, kjer Vam naš pediker odstrani vse te neprijetnosti brez bolečin in brez kemičnih sredstev za din 6.—. Ne mučite se s krpanjem nogavic, ker Vam za malo denarja strokovnjaško popravimo moške, ženske in otroške nogavice. Samo pri Bata.

ČVETLIČNI MED
orehova jedrca in
AMBROŽEVO MEDICO
dobite najceneje v
Medarni, Ljubljana - Židovska ul. 6

DRUŠTVO TISKOVNO

Priporoča se za tiskanje knjig, revij in časnikov, vabil za gledališke odre in koncerte, vizitk, kuvert, pisarniških tiskovin, reklamnih lepakov in letakov kakor tudi vseh ostalih tiskovin
Izdelava solidna in poceni

KRANJ - Telefon št. 73

HINKO
vodi v moških klobukih. Največja izbira na Gorenjskem!
Velika noč: HINKO

PAVEL BREN
Projektira in prevzema vse tovarniške in privatne zgradbe, izdeluje lesene vile vseh vrst po lastnih načrtih. Vsem cenjenim naročnikom se priporočam.
MESTNI STAVBENIK
Kranj, Bleiweissova 21

Največja izbira pomladanskih damskih in moških plaščev, kostimov, moških in fantovskih oblek le pri

Gorenjska oblačilnica
KRANJ PREŠERNOVA 13
ŠTEFAN ČENČIČ in FRANC KOZELJ

Veselo Veliko noč!

Najprimernejša velikonočna darila so krasne broše, ki so pravkar prispele!
Najboljši nakup in popravilo
B. RANGUS - KRANJ
KR. DVOR.
JUVELIR IN DOBAVITELJ

VINO pristno, po konkurenčni ceni dobite pri **Centralni vinarni** Ljubljana, Frankop. 11

PODLJUBNIŠKI:

HRIBAR

26 **POVEST IZ ŠKOFJELOŠKIH HRIBOV**

Z materjo sta uredili še ostale stvari glede obleke, dote in tako dalje. — Prednica je pojasnjevala Gabrovki, kaj bo morala nesti Ančka s seboj, če bo sprejeta.

Ančka je ves čas molčala, če le ni bila vprašana, kar se ji zdelo najbolj prav.

Končno je izjavila prednica, da bo vse poročala materini hiši v Mariboru. Rekla je, da upa, da bo Ančka sprejeta. — „Bomo že vse sporočili!" je dejala, ko so se poslavljali.

Anči je odleglo. Veselila se je dne, ko ji bodo sporočili, da sme v samostan. Njene misli niso bile več doma, ampak že napol v tihih in svetih samotah. Ko sta se vračali z materjo domov, nista **skoraj nič govorili.** Ančka je čutila v duši srečo, materi pa je tudi v sreči tonilo srce, ker bo mogla darovati Bogu svojega otroka. Hudo pa ji je bilo, ko bo za vedno izgubila hčer. Imela je solzne oči, kar je zapazila tudi Ančka.

„Mati!" je tiho zaprosila.

„Kaj je, Ančka?"

„Zakaj jočete, mati?"

„Saj ne jočem!" se je potajila Gabrovka in pogledala vstran.

„Mati, kaj vam ni prav moja odločitev?" je vprašala Ančka in iskala odgovor v njenih očeh.

„Ančka, nisi mi mogla storiti večje usluge, ker vedno me je skrbelo zate in zdaj se mi je odvalila težka skrb od srca! To so solze sreče!"

Od tega dne dalje so pri Gabrovih pripravljali vse potrebno za Ančko.

Očetu je tudi bilo prav, da se je Ančka odločila za samostan. Bil je globoko veren, krščanski mož. Tudi on je nosil v srcu tiho željo, enako kakor mati, da bi si Gospod enega izmed njunih otrok izbral zase. Vendar pa ni ne Anči in ne Matevžu nikdar prigovarjal. Skrbel je le, da sta bila otroka lepo krščansko vzgojena.

Velika noč je prišla. Ančka in mati sta šli za procesijo v Špital. — Videla ju je tudi sestra prednica, ki je pred cerkvijo še pred procesijo pristopila k njima in ju povabila, naj se oglasita po procesiji pri njej.

„Najbrž si sprejeta!" je dejala Gabrovka

„Da bi Bog dal!" je skoraj vzkliknila Ančka.

Po Vstajenju sta se res obe zglasili pri sestri prednici. Povedala jima je, da je Ančka sprejeta na preiskušnjo in da se mora čez teden dni oglasiti v Mariboru. Razložila je vse natančno, kaj mora Ančka vzeti s seboj in jima dala priporočilno pismo za častito mater v Mariboru.

Ančka je bila presrečna. Ko je šla mimo Špitalske cerkve se ni mogla zdržati. Vstopila je pred glavni oltar, pokleknila pred Marijo Sedem žalosti in se od neskončne sreče zjokala. Prosila je Marijo: „Ljuba Mati božja, ki si mi pomagala utreti pot do samostanskih vrat, prosim Te, izprosi pri svojem trpečem, Vsemogočnem Sinu, da bom za temi vrati miru in dušnega pokoja našla svojo častno in večno srečo. Amen!"

Mati ji je položila roko na ramo.

„Pojdiva Ančka, da naju ne bo lovila noč!"

Bližal se je dan odhoda. Belo nedeljo, to je zadnji dan pred odhodom, je porabila Ančka za to, da se je poslovila od vseh znanih: od starih očancev in ženic, od gospodarjev in gospodinj, od svojih prijateljic; pa tudi za vsakega malčka je imela prijazno besedo in mehko roko.

Marsikomu so ob slovesu stopile solze v oči. Povsod je bila blagrovana. Šele sedaj je začela spoznavati, kako je navezana na te ljudi, na hiše, na travnike, polja, hribe in temne gozdove na njih.

Noč pred odhodom je skoraj vso prebedela. Komaj so se zaznamovali prvi žarki jutranjega sonca tam za Osojnikom, že je vstala in se začela pripravljati na pot. Uredila si je obleko in druge stvari, ki jih je nameravala vzeti s seboj.

Kmalu je prišel čas odhoda. Ančka je bila pripravljena.. Konj z vozom, na katerem je bila naložena njena prtljaga, je že nemirno hrzal pred hišo.

V sobi so bili zbrani oče, mati, Matevž in Ančka.

Težko je bilo slovo. Težko za Ančko, a še težje za mater in očeta. — Ančka in mati sta jokali; oče in Matevž pa sta tudi komaj zadrževala solze.

Prišel je čas očitve.

Ančka je poklekniła pred mater in očeta in ju ihte prosila za blagoslov in za odpuščanje vsega, kar ni kdaj prav storila. Starša sta jo blagoslovila; o odpuščanju pa ni bilo govora. Že stokrat in tisočkrat sta ji odpustila. Tudi od Matevža se je poslovila, čeprav bo peljal njene stvari na kolodvor.

Že je bila pred hišo, ko je pritekla Hribarjeva Micka in se prisrčno poslovila od svoje mladostne prijateljice.

Matevž je pognal konja, Ančka pa je rajši šla peš po bližnjici mimo Burjevca.

„Zbogom, oče! Zbogom mati!" Še enkrat jima je podala roko. „Zdravi bodite!" je še želela, nato pa je urno odhitela po kolovozni poti proti mestu.

Ni hotela, da bi jo spremljala mati, da bi revici s tem ne povečala žalosti ob slovesu.

Ni vedela, da bo tako težko slovo od doma; ni slutila, da je človek s tako trdimi in močnimi vezmi privezan na to zemljo, na rodno hišo, na starše, brata in te hribe z gozdovi in bistrimi studenčki.

Bližala se je Dobravi. Obrnila se je. — Zbogom, Sv. Andrej, vas v kateri sem se rodila! Zbogom, ti stari Sv. Ožbalt! Le straži nad našimi ljudmi, da jih ne premoti zli duh! Zbogom, Tošč, zbogom, ti bistra Hrastnica! Zbogom vidva, Sv. Mohor in Fortunat, ki nas in vse naše delo gledata z Osojnika, zbogom ves kraj, vsi ljudje, vse ptičice in drevesa... Poslavljam se od vas, da izpolnim obljubo dano svojemu Stvarniku.

Za urednika in izdajatelja odgovarja Vertovšek Milan v Kranju.

Tiska tiskarna Tiskovnega društva v Kranju.